

» Түркістан тұлғалары

Ғылымға қалтқысыз қызмет ететін адал жандар жаныңда жүрсе, бойыңа қуат біткендей болады. Болмысы бөлек сондай жандардың бірі ретінде Жамбыл Әйменовті айтар едім. Ол бүкіл саналы ғұмырын ғылымның дамуына арнап келеді. Сонымен қатар, жоғары оқу орындарындағы ұстаздық қызметінен де қол үзген емес. Мен оның әкесі Талха Әуелұлымен етене араласып едім. Ол кісі Қазақ КСР-іне еңбегі сіңген гидротехник ретінде республикамыздағы су шаруашылығын алғашқы ұйымдастырушылардың бірі болды. 1945 жылы Мәскеуде өткен Жеңіс шеруіне қатысты.

ҒЫЛЫМҒА арналған ҒҰМЫР

Талай даналар шыққан берекелі Оңтүстік өлкесінде дүниеге келген Жамбыл Талхаұлы 1971 жылы Қазақ химия-технологиялық институтына оқуға түсіп, өзінің жоғары білікті инженер бола алатындығын сол кездері-ақ дәлелдеді, Қазақстанның инженерлік мамандар шоғырында өзінің болашақ кәсіби қызметінің, зерттеушілік әлеуетінің іргетасын қалады. Сол жылдан бастап оның өмірі мен қызметі Қазақ химия-технологиялық институтымен (қазіргі М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан зерттеу университеті) тығыз байланыста болды. Мұнда ол барлық қалыптасу кезеңдерінен өтіп, Қазақстанның жоғары мектебінің белгілі ұйымдастырушыларының бірі ретінде танылды. Жоғары ұйымдастырушылық қабілетінің, ұжымдағы абыройының арқасында 1988 жылы конкурс арқылы ҚазХТИ-дің алдыңғы қатарлы инженерлік-құрылыс факультетінің деканы қызметіне сайланды. Бұл факультетте кезінде М.Ф.Үркімбаев, В.М.Кирилин, С.В.Терехович, Н.М.Мұталиев, Н.Сузев, И.С.Сыздықов сияқты майталмандар қызмет еткен болатын.

жылдары облыстық мәслихаттың депутаты ретінде өңірде «Таза су» бағдарламасын жүзеге асыруға, жаңа білім ошақтарын, емдеу мекемелерін салдыруға атсалысты. Өңірді дамытудағы еңбектерінің өлеңгені шығар, Отырар ауданының және Түркістан қаласының құрметті азаматы атанып, «Облысқа сіңірген еңбегі үшін» медалін кеудесіне тақты. Республиканың дамуына қосқан үлесі және ғылымдағы жетістіктері үшін 2006 жылғы бұған Президент Жарлығымен «Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері» атағы берілді. Ал, 2020 жылы «Құрмет» орденімен марапатталды. Ол бұрынғы «Нұр Отан» партиясының белсенді мүшесі ретінде партияның XII және XIII съездеріне делегат болып сайланды.

Еліміздің ірі жоғары оқу орындарындағы әкімшілік қызметтер Жамбыл Әйменовке үлкен ғылыми-зерттеушілік жұмысын табысты жүргізуге кедергі болмады. Ол төрт ғылым кандидатын, көптеген магистранттарды дайындап шығарды. Төрт жүзден аса ғылыми еңбегі бар. ҚР Білім және ғылым министрлігінің гранттарын бір-

Жамбыл Талхаұлының жоғары кәсібилік және еңбекқорлық қасиеті факультеттің педагогикалық ұжымы мен студенттердің ерекше құрметі мен сыйластығына ие болуға мүмкіндік берді. Институттың жетекші факультеттерінің бірін басқара отырып, ол өзін білімді жастарды жинауға құштар талантты ғалым ретінде көрсете білді. Оның ұйымдастырушылық таланты мен көшбасшылық қасиеті құрылыс-технологиялық факультетіне жетекшілік ету кезінде де айқын көрінді. Оған Қазақстанның оңтүстігінде құрылыс саласы бойынша жоғары білім беру және ғылымды одан ары дамыту, факультетті ірі ғылыми-білім орталығына айналдыру міндеті жүктелді. Ол осы қызметімен қатар облыстың құрылыс саласындағы техникалық прогресс және экономикалық ілімдер университетінің ректоры қызметін де қоса атқарды. Оның жетекші ғалымдар мен мамандарды тартудағы тынымсыз еңбегі факультеттің мәртебесін көтеріп, еліміз үшін білікті мамандар даярлауға жол ашты.

Жамбыл Әйменов 1993-1997 жылдары университетте кешкі және сырттай оқу ісі жөніндегі проректор, ғылыми жұмыстар және халықаралық қатынастар жөніндегі проректор қызметтерін атқарып, осы салалардың дамуына үлкен үлес қосты. 1997-2012 жылдары Қ.А.Ясауи атындағы халықаралық қазақ-түрік университетінде проректор, университеттің вице-президенті қызметтерін абыроймен атқарды. Осы оқу ордасының әлемнің алдыңғы қатарлы жоғары оқу орындарымен халықаралық және ғылыми тұрғыдағы байланысын нығайтудағы, білім берудің инновациялық әдістерін енгізудегі үлесі де қомақты. Сол жылдары облыстың қоғамдық-саяси өміріне де белсене араласты. 2007-2012

неше рет жеңіп алып, күн сәулесі энергиясын құрылыс технологиясында пайдалану, техногендік қалдықтардан композиттік материалдар дайындау жөніндегі ғылыми-зерттеу жұмыстарына жетекшілік жасады. Сонымен қатар, университетте құрылыс саласы бойынша докторлық диссертация қорғайтын кеңес ашып, оның жұмысын ұйымдастыруға үлкен үлес қосты.

Жамбыл Талхаұлы университеттің бірінші проректоры ретінде оқу ордасының стратегиялық дамуының басты бағыттарына басшылық жасады. Қазіргі таңда ол ғылыми-зерттеу институтының директоры қызметінде. Соған қарамастан фундаментальды және қолданбалы ғылымды дамытуда, ғылыми-зерттеулердің сапасын жоғарылатуда, инновациялық технологияларды өндіріске өндіруді көп еңбектеніп жүр. Өз ісіне берілгендігі және университеттің болашағы туралы шынайы ойлары, отандық ғылым-білімді жаңа сапаға көтеруге ұмтылысы Жамбыл Әйменовті жоғары деңгейдегі ғалым, кәсіби шебер және іскер ұйымдастырушы ретінде қалыптастырды.

Сөз соңында белгілі ғалым, ұлағатты ұстаз Жамбыл Талхаұлын жас буынға үлгі, ізденушіге ізгілігін таныта білетін арда азамат дегім келеді. Жылы шырайлы жүзімен кез келген адамды жанына жақын тартып, салмақты, салиқалы сөзімен баурап алатын, ағалық қасиетімен қашанда жылы шуағын шаша білетін ерекше мінез иесі. Оның білім мен ғылым жолындағы төккен тері, ерен еңбегі ел дамуына қосылған әлшеусіз үлес екендігі даусыз.

Мұрат ЖҰРЫНОВ,
Ұлттық ғылым
академиясының президенті.